

КОМУ ВИГІДНО "ПОХОВАТИ" ЧОРНОБИЛЬ?

Реакція, викликана Чорнобильським форумом, проявилась неоднозначно не лише серед громадськості трьох потерпілих держав - України, Білорусі, Росії, а й серед міжнародної спільноти. Адже кілька тижнів поспіль сві-

това преса висвітлювала лише непереконливу позицію МАГАТЕ, в якій йшлося про те, що наслідки Чорнобиля перебільшені й звичайну бідність уряди потерпілих держав списують на чорнобильські проблеми.

Ангеліна Нягу

Голова Чорнобильського форуму, експерт з дії радіації Бертон Беннет, підсумовуючи доповідь, заявив, що, "... ми не виявили глибоких негативних змін у здоров'ї решти населення, окрім часників ліквідації наслідків аварії, які працювали в перші дні катастрофи, і тому не можемо говорити про широке поширення радіоактивного забруднення, що могло б спричинити істотну загрозу для людей, за винятком кількох зон з обмеженим доступом до них".

Саме цей підхід був закладений стосовно фор-

мування основної доповіді, зробленої міжнародною групою експертів на замовлення МАГАТЕ. Тому й не дивно, що світова спільнота отримала висновки необ'єктивні, науково необґрунтовані, а скоріше за все поверхові та тенденційні.

Проте, судячи з публікацій у вітчизняній пресі і, зокрема, в нашій газеті, не всі вчені, фахівці, державні службовці, які опікуються проблемами Чорнобиля, поділяють думку експертів ООН.

Минулого тижня до України прибула група німецьких вчених, лікарів, психологів, журналі-

стів, аби отримати правдиву інформацію щодо впливу Чорнобиля на здоров'я людей і ці дані опублікувати в своїй пресі. Вони відвідали Чорнобильську зону відчуження, Інститут педіатрії й акушерства, де лікуються потерпілі діти і матері від наслідків катастрофи, зустрілись з депутатами Комітету Верховної Ради

з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, з провідними вченими.

По завершенню візиту голова делегації Себастьян Плюфгбайл попросив організувати зустріч з представниками громадських організацій, вченими, журналістами, щоб мати уявлення про позицію української громадськості стосовно заяв МАГАТЕ.

Обговорення цієї теми відбулося в Агентстві "Чорнобильінтерінформ" - в редакції газети "Вісник Чорнобиля" за "круглим столом". У ньому взяли участь - голова Міжнародної організації "Лікарі Чорнобиля", доктор медичних наук, експерт місії ООН Ангеліна Нягу, президент Німецького товариства радіаційного захисту, відомий вчений біофізик, доктор Себастьян Плюфгбайл, голова Всеукраїнської громадської організації "Союз Чорнобиль України" Юрій Андреев, вчений, лікар-ендокринолог Анатолій Чебан, заступник директора Агентства "Чорнобильінтерінформ" Вадим Шкарупа та Володимир Тищенко, журналісти.

Юрій Андреев у своєму виступі зазначив, що вперше на такому представницькому форумі Україна не зайняла принципову позицію й погодилась з рекомендаціями МАГАТЕ. Це протирічить політиці всіх попередніх урядів, політиці Президента України стосовно істинних масштабів аварії та доквілля.

- Сьогодні МАГАТЕ -

продовжує Юрій Андреев, - зайняла позицію вигідну атомному лобі, а не політику постраждалих людей. Конфлікт інтересів вийшов за межі здорового глузду. Частково визнаються лише ті хвороби, які проявились у перших поколіннях постраждалих. Це стосується хвороби раку щитовидної залози та випадків лейкемії у ліквідаторів наслідків аварії. А як же бути з іншими хворобами. Зокрема, з раннім старінням, захворюванням дихальних шляхів, серцево-судинними та нервовими хворобами. Висновки форуму заперечують динаміку росту онкологічних захворювань та лейкозів і називають їх незначними. Чому очевидні речі, визнані вченими всього світу, подаються так упереджено? Це що - непрофесійний підхід чи застосування подвійних стандартів?

Майже 8 відсотків території України забруднено цезієм-137 зі щільністю вищою 1 Кі/км² й проживає на цій території понад 2 млн. людей. Хто сьогодні скаже, який стан здоров'я у цих людей? МАГАТЕ зауважує, що радіоактивне забруднення виявлено в Фінляндії, Швеції, Норвегії, де щільність забруднення в десять тисяч разів нижча, аніж в Україні. Але у їхніх висновках йдеться про надходження до організму мешканців цих регіонів цезію й стронцію за низкою - мохи, лишайники, олені, люди. Це викликає стурбованість, що такий ріст помічено і зафіксовано. А в Україні, де щільність

забруднення в районі Чорнобильської АЕС сягає від 1 до 50 Кі/км², істотної загрози для здоров'я людей немає. Про який об'єктивний аналіз може йти мова?

Ангеліна Нягу була присутня на форумі, але не як член урядової делегації від України, а просто - представник від громадськості. Ось її думка.

- Дійсно, як і заявлено МАГАТЕ, було запрошено 100 експертів, що опрацьовували висновки, обговорювали чорнобильські проблеми, але узагальнюючий підсумок зробили люди, приближені до МАГАТЕ.

Мета цього форуму була гуманна - дати рекомендації потерпілим державам на основі наукових даних, відображених у звіті ООН "Гуманітарні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС.

Стратегія відродження". Цей форум, в якому брали участь агенції ООН-ПРООН, ВООЗ, НКДАР, ФАО, повинні були ще раз проаналізувати ці 20 років. Протягом яких виконувались міжнародні медичні програми, проводились дослідження. Коли прийшов час їх аналізувати, виникали якісь упереджені сумніви на зразок: "отримані результати, але їх потрібно перевірити", "є такі факти, але на них не можна поспиратися через бідність".

Вся справа в тому, що наші звіти аморфні, вони не є точними. І ось чому. У перші роки після аварії ми мали 3,5 млн. постраждалих, нині - 2,6 млн. осіб. Куди поділися ці люди? Адже це майже 500 тис. людей. Ми не можемо відповісти на це питання.

Продовження на 4-ій стор.

Чорнобильський дуб восени

Юрій Андреев

Ми не можемо відповісти, який нині стан здоров'я в опроміненій популяції? Якщо говорити про колективну дозу опромінення, то потрібно включити сюди й місто Київ, бо цих людей ніхто не обстежував і не вивчав. Популяційно ми, на жаль, ще не вивчили всі ризики, пов'язані зі здоров'ям. Адже лише такі

дослідження могли дати нам відповідь, який же був ризик захворювання. І чи був він взагалі. А тому через відсутність таких епідеміологічних досліджень кожен може висловити свою точку зору.

Спробували вирішити ці питання російські вчені. Вони мають свій національний реєстр на

півмільйона постраждалих людей і він працює. На його основі зроблені висновки, що у 30 відсотків ліквідаторів аварії на ЧАЕС виявлено лейкемію чорнобильського походження, підтверджено факт підвищення захворювання раку щитовидної залози не лише у дітей, а й у дорослих на основі прямих епідеміологічних досліджень. Сьогодні вони об'єднали свій реєстр з білоруським і, звичайно, отримують нові факти для подальшої роботи.

Ми ж частково якіс роботи виконуємо, використовуючи дані Державного чорнобильського реєстру, в якому окрім прізвища та дози - відсутні інші дані. Але рівень охорони здоров'я за

останні роки настільки знизився, що виникають сумніви щодо встановлення достовірності діагнозу кожного хворого. А тому, не зробивши цього, ми не можемо сказати людям, що на території зі щільністю забруднення в 1-5 Кі/км² проблеми відсутні. Лейкемії немає, раку щитовидної залози теж. В організмі людини відсутні генетичні аберації. І все було б добре. А так і ми невпевнені, і люди не знають, чи можна там проживати. Але ж люди отримали дозу опромінення, а ми не знаємо, яке їх здоров'я, де вони обстежуються і головне - як їм допомогти.

Моя позиція щодо висновків цього форуму така - звіт має бути таким,

який би привів усіх до консенсусу, а не висвітлював позицію лише МАГАТЕ. Адже консенсус має виходити з гуманної позиції ООН. А позиція ООН гуманітарна - захистити постраждалих людей. А що з цього вийшло? МАГАТЕ залишилось при своїй думці, вчені - при своїй, а постраждале населення - забуте й покинуте? А звідси - скільки протиріч...

Себаст'ян Пюлофгбайл висловив свою точку зору.

- Чорнобильський форум показав, що МАГАТЕ прагне якомога швидше завершити дискусію, пов'язану з Чорнобилем. Ваша позиція й наукові дані про стан здоров'я постраждалих були б дуже важливі для вчених Німеччини.

У нас існують свої проблеми з експлуатацією атомних станцій поблизу великих та малих міст Німеччини. Наші вчені неодноразово порушували перед урядом проблему негативного впливу радіації на здоров'я населення, яке мешкає на п'ятикілометровій відстані від станції. Переконати наш уряд у шкідливості такого сусідства важко. Якщо і виникають у німецького населення проблеми зі здоров'ям, то їх урядовці відразу ж пов'язують із впливом Чорнобиля. А якщо ми порушуємо питання щодо медичних, соціальних наслідків цієї катастрофи, то нам відповідають, що проблеми, пов'язані з аварією на Чорнобильській АЕС, значно перебільшені і до них потрібно ставитись вибірково.

Тож, дискусія не завершена. Вона має своє продовження на шпальтах "Вісника Чорнобиля". Запрошуємо всіх бажаючих до обговорення цієї важливої теми.

*Підготувала
засідання
"круглого столу"
Олена ТКАЧЕНКО*

Себаст'ян Пюлофгбайл

КОМУ ВИГІДНО "ПОХОВАТИ" ЧОРНОБИЛЬ?